

بررسی نقش میانجی انتظارات والدین و مشارکت والدین در رابطه بین انتظارات معلمان با انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان

رحیم شیرازی زوارق*، بنام‌مباران** و علیرضا قلعه‌ای***

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش میانجی انتظارات والدین و مشارکت والدین در رابطه بین انتظارات معلمان با انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان بود. به منظور انتخاب نمونه آماری پژوهش، ۸ دبیرستان پسرانه و ۸ دبیرستان دخترانه از بین ۳۴ دبیرستان ناحیه یک ارومیه به صورت تصادفی انتخاب شدند. سپس، از هر دبیرستان دو کلاس، در مجموع ۱۶ کلاس به صورت تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. بدین ترتیب مجموع دانش‌آموزان شانزده کلاس ۳۵۵ نفر (۲۰۰ پسر و ۱۵۵ دختر) حجم نمونه آماری این پژوهش را تشکیل دادند. روش پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی بود. روایی پرسشنامه با استفاده از قضاوت متخصصان و پایایی ابزار مورد استفاده در تحقیقات قبلی تأیید شده و در این تحقیق نیز آلفای کرونباخ پرسشنامه‌های انتظارات والدین، مشارکت والدین، انگیزه پیشرفت تحصیلی تأیید شدند. برای آزمون فرضیه‌ها و مدل از روش‌های آماری همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه استفاده شد و این آزمون با استفاده از SPSS نسخه ۲۱ و لیزرل ۸/۸ تجزیه و تحلیل شدند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که مشارکت والدین در رابطه بین انتظارات معلمان و انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، نقش میانجی دارد، ولی انتظارات والدین در این رابطه نقش میانجی ندارد.

کلیدواژه‌ها: انگیزه تحصیلی، انتظارات والدین، مشارکت والدین

* نویسنده مسئول: دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی دانشگاه ارومیه r.shirazi@urmia.ac.ir

** دانشیار گروه علوم تربیتی دانشگاه ارومیه

*** دانشیار گروه علوم تربیتی دانشگاه ارومیه

مقدمه

انگیزه تحصیلی^۱ یکی از ملزومات یادگیری محسوب می‌شود و چیزی است که به رفتار شدت و جهت می‌دهد و در حفظ و تداوم آن به یادگیرنده کمک می‌کند (رمضانی، ۱۳۸۹). انگیزه به عنوان سازه‌ی اساسی در یادگیری محسوب می‌شود (بیرنونکل^۲، ۲۰۱۶) و با متغیرهای آموزشی نظیر درگیری شناختی، تلاش و پیشرفت تحصیلی رابطه‌ی مثبت دارد که در تحقیقات بریان^۳ و همکارانش (۲۰۱۱) و بیرنونکل (۲۰۱۶) به دست آمده است. ریان و دسی^۴ (۲۰۰۰)، در نظریه‌ی خودگردانی سه نوع انگیزش تحصیلی را تعریف کرده‌اند که عبارت هستند از: بی‌انگیزگی، انگیزه‌ی درونی و انگیزه‌ی بیرونی. این نظریه، بی‌انگیزگی را به عنوان فقدان انگیزه‌ی تحصیلی در نظر می‌گیرد که عامل زیان‌آوری برای پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان محسوب می‌شود.

رمضانی (۱۳۸۹) در تحقیقی با عنوان بررسی میزان انگیزه‌ی تحصیلی و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی زابل به این نتیجه دست یافت که بین انگیزه‌ی تحصیلی و هریک از متغیرهای آینده‌ی شغلی و دانشکده‌ی محل تحصیل اختلاف معناداری وجود دارد. رشید (۱۳۹۱) تحقیقی را با عنوان انگیزه‌ی تحصیلی دانش‌آموزان دوره‌ی متوسطه در رابطه با عوامل محیطی، با نمونه‌ی پژوهشی ۱۰۱۵ نفر از دانش‌آموزان مقطع متوسطه مدارس روزانه دولتی استان مازندران انجام دادند و به این نتیجه دست یافتند که با اطمینان ۹۹٪ بین عوامل فردی، خانوادگی (جز پایگاه اجتماعی- اقتصادی خانواده)، عوامل آموزشی و عوامل اجتماعی با انگیزه‌ی تحصیلی دانش‌آموزان رابطه‌ی معناداری وجود دارد (رشید، ۱۳۹۱). مولوی (۱۳۸۶) در تحقیقی با عنوان بررسی عوامل مؤثر در کاهش انگیزه‌ی تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اردبیل به این نتیجه دست یافت که پایین بودن میزان متغیرهای امید به آینده، عزت نفس، کیفیت عوامل آموزشی، درآمد خانواده و تأهل از عوامل عمده‌ی کاهش انگیزه‌ی تحصیلی است.

متأسفانه یکی از مشکلات شایع نظام‌های آموزشی در بسیاری از کشورها، پایین بودن

1. Academic motivation
2. Beerenwinkel
3. Bryan
4. Ryan & Deci

سطح انگیزه تحصیلی در بین یادگیرندگان است که سالانه زیانهای علمی، فرهنگی و اقتصادی زیادی را متوجه دولت‌ها و خانواده‌ها می‌کند و نظام آموزشی کشورها را با افت تحصیلی مواجه می‌کند. برای کم کردن خسارت ناشی از کاهش انگیزه تحصیلی باید تحقیقات گسترده‌ای در زمینه شناسایی عوامل مؤثر در کاهش انگیزه تحصیلی انجام شود (مولوی، ۱۳۸۶). کاهش انگیزه تحصیلی یکی از معضلات آموزشی بزرگ است، لذا باید برای ارتقاء کیفیت آموزشی، عوامل کاهش‌دهنده انگیزه تحصیلی شناسایی و مرتفع شود. محققان عوامل متعددی مربوط به خانه و مدرسه را شناسایی کرده‌اند که انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را افزایش می‌دهند و بر پیامدهای انگیزشی دانش‌آموزان اثر می‌گذارند (دیویس^۱، ۲۰۰۵؛ توستون^۲، ۲۰۱۳)، این تحقیقات با جوامع آماری مختلف انجام شده‌اند. برای حمایت تحقیقی بیشتر در زمینه پیامدهای تحصیلی مثبت و مشارکت والدین^۳، تحقیقات زیادی از سوی وولی^۴ و همکارانش (۲۰۰۹) انجام شد و آن‌ها پی بردند که حمایت والدین و کنترل آموزشی والدین با پیامدهای تحصیلی ارتباط دارد، پژوهش آن‌ها نشان می‌دهد که مشارکت کلی والدین بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان اثر می‌گذارد. با وجود این، هنوز پیشرفت تحصیلی و انگیزه تحصیلی یا علمی مسأله والدین، مربیان و جامعه است و ناهمخوانی بین عوامل مربوط به خانه و مدرسه ممکن است پیشرفت تحصیلی و انگیزه تحصیلی را تحت تأثیر خود قرار دهد. یافته‌های پژوهشی نشان می‌دهد میزان مشارکت خانواده‌ها در مدارس در حد پایین است و متغیرهای مستقل توانسته‌اند ۱۲/۶ درصد از تغییرات متغیر وابسته را تعیین کنند. در فضای کنونی مشارکت در مدرسه به عنوان فرصت پیشرفت آموزشی و پرورشی تلقی نمی‌شود و مهم‌ترین راهکار افزایش مشارکت در مدارس، افزایش دانش و مهارت در زمینه مشارکت است (زنجانی‌زاده، ۱۳۹۰).

انتظارات والدین^۵ نیز عامل مهمی در افزایش پیشرفت تحصیلی است. انتظارات والدین؛ عقاید واقع‌گرایانه‌ای است که والدین درباره پیشرفت تحصیلی آینده فرزندانشان دارند.

-
1. Davis
  2. Toston
  3. Parent involvement
  4. Woolley
  5. Parent expectations

اطلاعاتی که دانش‌آموزان از والدین خود درباره موفقیت تحصیلی دریافت می‌کنند و همچنین انتظارات والدین با استمرار موفقیت تحصیلی، افزایش می‌یابد. انتظارات والدین حتی زمانی نیز بالاست که فرزندانشان پیشرفت تحصیلی پایین داشته باشد. این یافته‌ها باعث شد که محققان به این نتیجه برسند که انتظارات والدین از فرزندانشان برای آن‌ها (فرزندان)، حتی زمانی مهم‌ترین عامل است که دانش‌آموزان -برخی اوقات- در بر آورده کردن انتظارات والدین با شکست مواجه می‌شوند. تحقیقات دیگر بر ادراکات دانش‌آموزان از انتظارات والدین و نقش آن‌ها در پیشرفت تحصیلی و انگیزه تحصیلی تأکید کردند (بوون، ۲۰۰۸؛ دالتون، ۲۰۰۹) این محققان به این نتیجه دست یافتند که دانش‌آموزانی که تصور می‌کنند که والدین آن‌ها انتظارات بالاتری از آن‌ها دارند، احتمال زیاد دارد رفتارهای مسأله‌دار انجام ندهند و از نظر تحصیلی برتر باشند (بوون، ۲۰۰۸). این مسائل و نتایج مبهم تحقیقات درباره اینکه چگونه انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان افزایش می‌یابد و آیا این افزایش از طریق انتظارات و مشارکت والدین، به عنوان پیش‌بینی‌های موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان و انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان رخ می‌دهد، پژوهشگران را به ادامه مطالعه این موضوع با تأکید بر جمعیت‌های خاص از دانش‌آموزان و جوامع دیگر رهنمون کرد.

مشارکت والدین به عنوان یکی از متغیرهای پژوهش به دو روش رسمی و غیر رسمی تعریف می‌شود. معنای رسمی مشارکت والدین به فعالیت‌هایی اطلاق می‌شود که والدین در مدرسه انجام می‌دهند، ولی معنای غیر رسمی مشارکت والدین، به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که در خانه انجام می‌دهند (توستون، ۲۰۱۳). یافته‌های پژوهشی نشان می‌دهد که میزان مشارکت خانواده‌ها در مدارس در حد پایین است و متغیرهای مستقل توانسته‌اند ۱۲/۶ درصد از تغییرات متغیر وابسته را تعیین کنند. متغیرهای پایگاه اقتصادی والدین، اعتماد به فرزند و داشتن تصویر اجتماعی مناسب برای مشارکت، با میزان مشارکت والدین رابطه مستقیم دارند (زنجان‌زاده، ۱۳۹۰).

یافته‌های تحقیقات نشان می‌دهند که مشارکت والدین در افزایش پیشرفت تحصیلی

-
1. Bowen
  2. Dalton

دانش‌آموزان مؤثر هستند (کوپر مینک^۱، ۲۰۰۸). تحقیقات بعد نیز به این نتیجه دست یافتند که حمایت والدین همراه با مشارکت مدرسه -والدین در افزایش موفقیت تحصیلی مؤثر هستند. البته، در تحقیق دیگری دربارهٔ اثرات والدین و عملکرد تحصیلی (تایلر^۲، ۱۹۹۵) به این نتیجه رسیدند که انتظارات والدین پیش‌بینی‌کنندهٔ معناداری برای موفقیت‌های تحصیلی نیست. تحقیقات در زمینهٔ مشارکت والدین و انگیزهٔ دانش‌آموزان نشان می‌دهد که مشارکت والدین پیش‌بین مهمی در مشغولیت آموزشی دانش‌آموزان، انگیزش و پشتکار در انجام وظایف تحصیلی است. در فراتحلیلی که گنزالس^۳ (۲۰۰۶) انجام داده است، این نتیجه به دست آمده که اگر وقتی والدین دانش‌آموزان مشارکت داشته باشند، آن‌ها تلاش، حضور در کلاس و تمرکز حواس بیشتر در وظایف تحصیلی دارند. این محققان همچنین به این نتیجه دست یافتند که شیوه‌های متفاوت مشارکت والدین، نتایج انگیزشی مختلفی ایجاد می‌کند (گنزالس، ۲۰۰۶). در تحقیق دیگری که (گونزالس، ۲۰۰۲) انجام داد، نشان داد وقتی دانش‌آموزان مشاهده می‌کنند که والدین آن‌ها به آموزش آن‌ها علاقه زیادی دارند، ممکن است در انجام فعالیت‌های تحصیلی در مدارس انگیزهٔ بیشتری داشته باشند. برای حمایت تحقیقی بیشتر در زمینهٔ پیامدهای تحصیلی مثبت و مشارکت والدین، تحقیقات زیادی از سوی وولی و همکارانش (۲۰۰۹) انجام شد و آن‌ها پی بردند که حمایت والدین و کنترل آموزشی والدین با پیامدهای تحصیلی ارتباط دارد، این تحقیق نشان می‌دهد که مشارکت کلی والدین بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان اثر می‌گذارد. تحقیقات دیگری به این نتیجه دست یافتند که مشارکت از نوع حمایت والدین و همکاری والدین رابطهٔ مثبت با بیشتر تحصیلی دانش‌آموزان دارد (توستون، ۲۰۱۳).

انتظارات والدین نیز به روش‌های مختلف به وسیلهٔ محققان تعریف شده است. دو تعریف عملیاتی برای انتظارات والدین (بر حسب موفقیت تحصیلی کوتاه مدت، نظیر نمرات و بر حسب موفقیت تحصیلی بلند مدت، نظیر فارغ التحصیل شدن از دبیرستان و دانشگاه) ارائه شده است (توستون، ۲۰۱۳). هر چند، این امر از سوی محققان خاطر نشان شده است که یک تفاوت معنادار در سازه‌های انتظارات والدین و آرزوهای والدین وجود دارد. با وجود این، این دو

-
1. kuperminc
  2. Taylor
  3. Gonzalez

سازه برخی وقت‌ها به جای یکدیگر به کار می‌روند (یامموتو^۱، ۲۰۱۰). انتظارات والدین؛ عقاید واقع‌گرایانه‌ای است که والدین درباره پیشرفت تحصیلی آینده فرزندانشان دارند، ولی آرزوهای والدین، امیدها و آمال آنها است که معمولاً درون زمینه‌های اجتماعی از پیشرفت تحصیلی مقبول واقع شده و بر اساس داده‌های واقعی دانش‌آموزان نیستند. تحقیقات مربوط به انتظارات والدین از فرزندان آنها در دستیابی به آموزش عالی نشان می‌دهد که انتظارات والدین با پیشرفت و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت دارد (دیویس، ۲۰۰۵؛ ژان^۲، ۲۰۰۶). تحقیقات دیگر بر ادراکات دانش‌آموزان از انتظارات والدین و نقش آنها در پیشرفت تحصیلی و انگیزه تحصیلی تأکید کردند (بوون، ۲۰۱۲، ۲۰۰۸؛ دالتون، ۲۰۰۹) این محققان به این نتیجه دست یافتند که دانش‌آموزانی که تصور می‌کنند که والدین آنها انتظارات بالاتری از آنها دارند، احتمال زیاد دارد رفتارهای مسأله‌دار انجام ندهند و از نظر تحصیلی برتر باشند (بوون، ۲۰۰۸). علاوه بر آن، این دانش‌آموزان نسبت به دانش‌آموزانی که تصور می‌کنند والدین آنها از آنها انتظارات پایین دارند، نرخ افت تحصیلی پایین‌تری دارند (توستون، ۲۰۱۳). شواهد علمی زیادی وجود دارد که نشان می‌دهد انتظارات والدین و مشارکت والدین از عوامل موفقیت تحصیلی هستند (گرل نیک^۳، ۲۰۱۶؛ ماررو^۴، ۲۰۱۵؛ سیفرید^۵، ۲۰۰۲). مشارکت والدین در فرایندهای آموزشی و انتظارات آموزشی والدین از مسائل مهم هستند و مشارکت والدین با انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت دارد و انتظارات والدین نیز با انگیزه پیشرفت تحصیلی رابطه دارد. واضح است که توافق زیادی در این زمینه وجود دارد که انتظارات والدین و مشارکت والدین از عواملی موفقیت تحصیلی هستند (سیفرید، ۲۰۰۲). بی انگیزه بودن زمانی به وجود می‌آید که فرد تصور کند هیچ اثری بر نتایج مطلوب ندارد. این سبک کنترل با مفهوم خود در ماندگی سیگمن در یک راستا قرار دارند و زمانی بروز می‌یابد که دانش‌آموزان نمی‌دانند چرا به مدرسه می‌روند. دانش‌آموزان بی انگیزه هیچ امتیازی برای حضور در مدرسه نمی‌یابند یا نمی‌توانند عملکردهای خود را بهبود دهند؛ این

-
1. Yamamoto
  2. zhan
  3. Grolnick
  4. Marrero
  5. Seyfried

دانش‌آموزان یک حس منفعل دارند و احساس ناتوانی و عدم شایستگی می‌کنند (ریکارد، ۲۰۱۶).

در اهمیت تحقیق حاضر باید خاطر نشان کرد که انگیزش تحصیلی از جمله سازه‌هایی است که درباره آن بسیار تحقیق و مطالعه شده است و رابطه آن با پیشرفت تحصیلی در تحقیقات مشخص شده است. انگیزه تحصیلی نقش مهمی در یادگیری کلاسی بازی می‌کند، اما پژوهش‌های دقیقی در این زمینه در ایران انجام نشده است (رشید، ۱۳۹۱). هرچند محققان سال‌ها درباره اثر محیط خانه بر پیشرفت تحصیلی و انگیزش تحصیلی تحقیق و بررسی کرده‌اند، ولی نتایج این تحقیقات مبهم است (توستون، ۲۰۱۳). لذا این تحقیق در راستای افزایش دانش و آگاهی در این زمینه صورت می‌گیرد و به دانش‌افزایی در زمینه انگیزه تحصیلی کمک می‌کند. اهداف پژوهش کنونی به شرح زیر بود:

۱. دستیابی به رابطه بین میزان انتظارات معلمان و انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه سوم نظری
۲. دستیابی به رابطه بین میزان انتظارات والدین و انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه سوم نظری
۳. دستیابی به رابطه بین میزان مشارکت والدین و انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه سوم نظری
۴. بررسی نقش میانجی مشارکت والدین در رابطه بین انتظارات معلمان با انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان از نظر دانش‌آموزان دوره متوسطه سوم نظری
۵. بررسی نقش میانجی انتظارات والدین در رابطه بین انتظارات معلمان با انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان از نظر دانش‌آموزان دوره متوسطه سوم نظری

پژوهش در صدد بررسی فرضیه‌های زیر بود:

فرضیه ۱: بین انتظارات معلمان و انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه سوم نظری رابطه وجود دارد.

فرضیه ۲: بین انتظارات والدین و انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه سوم نظری

رابطه وجود دارد.

فرضیه ۳: بین مشارکت والدین و انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه سوم نظری

رابطه وجود دارد.

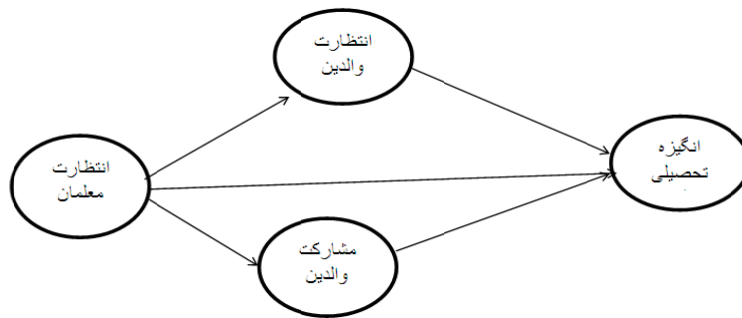
فرضیه ۴: انتظارات معلمان با میانجی‌گری مشارکت والدین بر انگیزه پیشرفت تحصیلی

دانش‌آموزان اثر غیر مستقیم دارد.

فرضیه ۵: انتظارات معلمان با میانجی‌گری انتظارات والدین بر انگیزه پیشرفت تحصیلی

دانش‌آموزان اثر غیر مستقیم دارد.

مدل پژوهش

روش

جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش‌آموزان دختر و پسر دوره متوسطه (پایه سوم ریاضی و تجربی) ناحیه یک شهرستان ارومیه بودند که تعداد آن‌ها ۲۶۳۲ نفر بود. ۸ دبیرستان پسرانه و ۸ دبیرستان دخترانه از بین ۳۴ دبیرستان ناحیه یک ارومیه به صورت تصادفی انتخاب شدند. سپس، از هر دبیرستان دو کلاس، در مجموع ۱۶ کلاس به صورت تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. بدین ترتیب مجموع دانش‌آموزان شانزده کلاس ۳۵۰ نفر (۲۰۰ پسر و ۱۵۰ دختر) حجم نمونه آماری این پژوهش را تشکیل داد. روش پژوهش توصیفی از نوع پیمایشی بود. برای جمع‌آوری داده‌ها از ابزارهای زیر استفاده شد:

مشارکت والدین: پرسشنامه مشارکت والدین را شلدون^۱ (۲۰۰۷) تدوین کرد. این

1. Sheldon

پرسشنامه ۱۰ سؤال دارد که با استفاده از لیکرت ۵ گزینه‌ای مشارکت والدین را اندازه‌گیری می‌کند. شیوه پاسخدهی به هریک از سؤال‌ها به ترتیب شامل نمره ۱ برای کاملاً مخالفم، ۲ برای مخالفم، ۳ برای نظری ندارم، ۴ برای موافقم و ۵ برای کاملاً موافقم است.

انتظارات والدین: پرسشنامه انتظارات والدین را هوج^۱ و همکارانش (۱۹۹۷) تدوین کردند. این پرسشنامه ۴ سؤال دارد که با استفاده از لیکرت ۵ گزینه‌ای انتظارات والدین را اندازه‌گیری می‌کند. شیوه پاسخدهی به هریک از سؤال‌ها به ترتیب عبارت هستند از: نمره ۱ برای من ضعیف‌ترین شاگردم، ۲ برای شاگرد زیر متوسط هستم، ۳ برای شاگرد متوسط هستم، ۴ من شاگرد متوسط به بالا هستم و ۵ برای قوی‌ترین شاگردم.

انگیزه تحصیلی: متغیر وابسته این پژوهش انگیزه تحصیلی بود. پرسشنامه انگیزه تحصیلی را میدگلای^۲ و همکارانش (۲۰۰۰) تدوین کرده‌اند. این پرسشنامه قسمت‌های مختلف دارد که در این تحقیق فقط از بخش انگیزه تحصیلی این پرسشنامه برای اندازه‌گیری انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان استفاده شد و ۱۴ سؤال دارد و با استفاده از لیکرت ۵ گزینه‌ای انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را اندازه‌گیری می‌کند. شیوه پاسخدهی به هریک از سؤال‌ها به ترتیب عبارت است از: نمره ۱ برای به هیچ وجه مهم نیست، ۲ برای مهم نیست، ۳ برای گاهی مهم است و گاهی مهم نیست، ۴ برای مهم است و ۵ برای کاملاً مهم است.

روایی پرسشنامه‌ها با توجه به استاندارد بودن سؤال‌ها، از طریق نظر اساتید گروه علوم تربیتی ارزیابی و تأیید شد. پایایی ابزارهای پرسشنامه‌های مورد استفاده در این تحقیق در تحقیقات قبلی تأیید شده. و در این تحقیق نیز آلفای کرونباخ پرسشنامه‌های انتظارات والدین، مشارکت والدین، انگیزه تحصیلی به ترتیب ۰/۸۷، ۰/۷۷، ۰/۸۳ بود.

داده‌های جمع‌آوری شده مربوط به متغیرهای مورد بررسی در دو بخش آمار توصیفی و استنباطی تجزیه و تحلیل شد. روش‌های آمار توصیفی شامل میانگین و انحراف معیار و روش‌های آمار استنباطی شامل آزمون رگرسیون چندگانه و آزمون همبستگی هستند که با استفاده از spss نسخه ۲۱ و لیزرل ۸/۸ تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها

با توجه به اینکه متغیرها در سطح فاصله‌ای هستند، لذا اطلاعات توصیفی از جمله میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش در جدول (۱) ارائه شده است.

جدول ۱: اطلاعات توصیفی مرتبط به متغیرهای پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف معیار
انتظارات معلمان	۳/۶۹	۰/۸۲
انتظارات والدین	۲/۳۱	۰/۶۱
مشارکت والدین	۲/۵۲	۰/۴۱
انگیزه تحصیلی	۳/۶۹	۱/۰۰

جدول (۱) نشان می‌دهد که بیشترین میانگین مربوط به انتظارات معلمان و انگیزه تحصیلی است و انتظارات والدین کم‌ترین میانگین را دارد و میانگین انتظارات معلمان و انگیزه تحصیلی بیشتر از حد متوسط و میانگین انتظارات والدین و مشارکت والدین پایین‌تر از حد متوسط است. در این قسمت براساس اطلاعات حاصل، فرضیه‌های پژوهشی بررسی و تحلیل می‌شود. با توجه به اینکه توزیع متغیرها در نمونه نرمال بودند و نرمال بودن آن‌ها با استفاده از آزمون K-S تأیید شد، در این بخش از آزمون همبستگی پیرسون برای بررسی روابط بین متغیرها در فرضیه‌های اول، دوم و سوم استفاده شد و نتایج این آزمون در جدول (۲) ارائه شده است.

جدول ۲: همبستگی بین انتظارات معلمان، انتظارات والدین و مشارکت والدین با انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه سوم نظری

متغیرها	نوع همبستگی	میزان همبستگی	میزان R^2	سطح معناداری
انتظارات معلمان و انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان	پیرسون	۰/۲۸**	۰/۰۸۷	۰/۰۱
انتظارات والدین و انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان	پیرسون	۰/۲۰**	۰/۰۴	۰/۰۱
مشارکت والدین و انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان	پیرسون	۰/۳۱**	۰/۰۹۶	۰/۰۱

جدول (۲) نشان می‌دهد بین دو متغیر انتظارات معلمان و انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مستقیم و مثبت ($r = 0/28$) وجود دارد که این رابطه در سطح آلفای $0/01$ معنادار است. عبارت دیگر وجود انتظارات معلمان به افزایش انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان منجر می‌شود. ضریب تعیین محاسبه شده نیز نشان می‌دهد متغیر انتظارات معلمان $8/7$ درصد از واریانس متغیر انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان را تبیین می‌کند. همچنین بین انتظارات والدین و انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه سوم نظری رابطه مستقیم و مثبت ($r = 0/20$) وجود دارد که این رابطه در سطح آلفای $0/01$ معنادار است. بنابراین، انتظارات والدین، انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان را افزایش می‌دهد و ضریب تعیین محاسبه شده نشان می‌دهد متغیر انتظارات والدین 4 درصد از واریانس متغیر انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان را تبیین می‌کند. جدول مذکور نشان می‌دهد که بین مشارکت والدین و انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مستقیم و مثبت ($r = 0/31$) وجود دارد که این رابطه در سطح آلفای $0/01$ معنادار است و ضریب تعیین محاسبه شده نشان می‌دهد متغیر مشارکت والدین $9/6$ درصد از واریانس متغیر انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان را تبیین می‌کند. به طور کلی سه متغیر مذکور $22/3$ درصد از واریانس متغیر انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان را تبیین می‌کند.

برای آزمون (فرضیه ۳ و ۴) نقش میانجی‌گری مشارکت والدین و انتظارات والدین در رابطه بین انتظارات معلمان و انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان از معادلات ساختاری استفاده شد.

جدول ۳: ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیر	۱	۲	۳	۴
انتظارات معلمان	۱			
انتظارات والدین	$0/409^{**}$	۱		
مشارکت والدین	$0/46^{**}$	$0/151^{**}$	۱	
انگیزه پیشرفت تحصیلی	$0/282^{**}$	$0/211^{**}$	$0/31^{**}$	۱

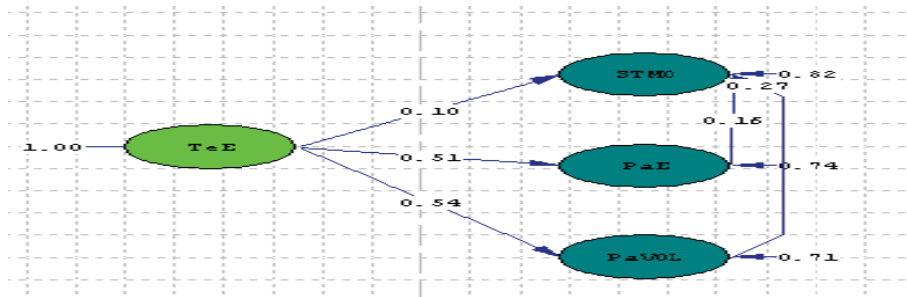
$P < 0.001$

همان‌طور که جدول (۳) نشان می‌دهد، به طور کلی تمام متغیرهای این پژوهش با انگیزه پیشرفت تحصیلی همبستگی معنادار در سطح ($0/01$) دارند. «انگیزه پیشرفت تحصیلی»

بیشترین همبستگی با «مشارکت والدین» (۰/۴۷) است.

پیش‌بینی‌کننده‌های انگیزه پیشرفت تحصیلی: برای پیش‌بینی انگیزه پیشرفت تحصیلی، الگوی مفهومی پیشنهاد شده از طریق روش تحلیل مسیر بررسی و از روش حداکثر احتمال برآورد الگو و از شاخص مجذور کای بر درجه آزادی ($\frac{\chi^2}{df}$)، شاخص برازش مقایسه‌ای (CFI)، شاخص برازش انطباق (GFI)، شاخص تعدیل شده برازش انطباق (AGFI)، و مجذور میانگین مربعات خطای تقریب (RMSEA)، برای برازش الگو استفاده شد. با توجه به اینکه مبنای تجزیه و تحلیل مدل‌های علی، ماتریس همبستگی بود. بنابراین، ماتریس همبستگی متغیرهای مورد بررسی در جدول (۳) ارائه شده است. با توجه به این جدول از میان متغیرهای همبسته با انگیزه پیشرفت تحصیلی، مشارکت والدین بالاترین همبستگی را دارد.

اثرات مستقیم: طبق داده‌های شکل ۱ اثر مستقیم انتظارات معلمان بر انگیزه پیشرفت تحصیلی (۰/۱۰) معنادار نیست، ولی اثر انتظارات معلمان بر انتظارات والدین مستقیم، مثبت و معنادار (۰/۵۱) است و نیز اثر انتظارات معلمان بر مشارکت والدین مستقیم، مثبت و معنادار (۰/۵۴) است. از سوی دیگر اثر مشارکت والدین بر انگیزه پیشرفت تحصیلی مستقیم، مثبت و معنادار (۰/۲۷) است، ولی اثر انتظارات والدین بر پیشرفت تحصیلی مستقیم، مثبت و معنادار (۰/۱۶) نیست.

شکل ۱: نمودار مسیر و پارامترهای استاندارد شده بر مدل برازش شده پیش‌بینی انگیزه پیشرفت تحصیلی

همان‌طور که داده‌های جدول ۴ نشان می‌دهد، جذر برآورد واریانس خطای تقریب (RMSEA) به عنوان اندازه تفاوت برای هر درجه آزادی ارائه شده است که برای مدل‌های

خوب برابر با ۰/۰۵ یا کم تر است. مقادیر بالاتر از آن تا حد ۰/۰۸ نشان دهنده خطای معقولی برای تقریب در جامعه است. مدل هایی که جذر برآورد واریانس خطای تقریب آن ها ۰/۱۰ یا بیشتر باشد، برازش ضعیفی دارند. در این پژوهش $RMSEA = 0/07$ بیان کننده برازش خوب مدل است. سه شاخص CFI, GFI, AGFI مدل تا حد نسبت به عدم وجود آن، برازش بهتری دارد. بر اساس قرارداد، مقدار این سه شاخص باید برابر یا بزرگتر از ۰/۹۰ باشند تا مدل مورد نظر پذیرفته شود. این شاخص ها تحت تأثیر حجم هستند. شاخص $(\frac{x^2}{df})$ فاقد یک معیار ثابت برای یک مدل قابل قبول است، ولی مقدار کوچک آن دلالت بر برازش بهتر مدل دارد.

جدول ۴: شاخص های برازش مدل آزمون شده پژوهش حاضر

RMSEA	CFI	FGI	AGFI	X2/df	df	X2
۰/۰۷	۰/۹۱	۰/۸۷	۰/۸۸	۲/۵۳	۵۵۵	۱۴۰۴/۳۰

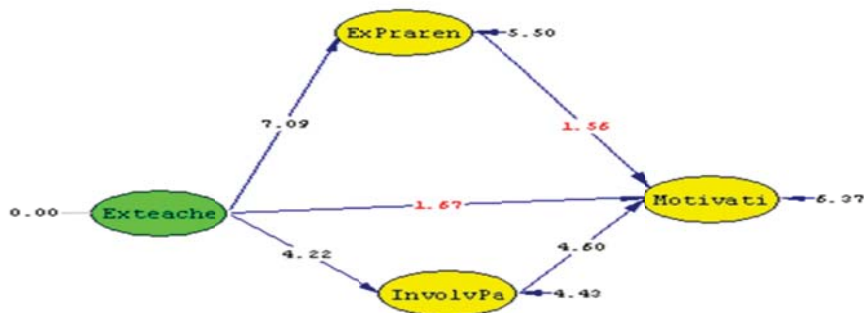
اثرات غیر مستقیم: طبق داده های جدول (۵)، بر اساس تحلیل مسیر، اثر غیر مستقیم «انتظارات معلمان» بر «انگیزه پیشرفت تحصیلی» از طریق انتظارات والدین (۰/۱۶) معنادار نیست. بنابراین، نقش میانجی انتظارات والدین در رابطه بین «انتظارات معلمان» و «انگیزه پیشرفت تحصیلی» تأیید نمی شود، ولی اثر غیر مستقیم «انتظارات معلمان» بر «انگیزه پیشرفت تحصیلی» از طریق مشارکت والدین (۰/۲۴) معنادار است. بنابراین، نقش میانجی مشارکت والدین در رابطه بین «انتظارات معلمان» و «انگیزه پیشرفت تحصیلی» تأیید می شود. از دیگر ویژگی های تحلیل مسیر مقایسه اثرات کل متغیرها بر یکدیگر، مقایسه اثرات مستقیم با غیر مستقیم و همچنین اندازه گیری میزان واریانس تبیین شده، هر کدام از متغیرهای درونزا توسط مدل است. همان طور که در جدول (۵) مشاهده می شود از بین متغیرهای درونزا، مشارکت والدین نسبت به انتظارات والدین اثر کل بیشتر بر روی انگیزه پیشرفت تحصیلی دارد. در مجموع اثر کلی مشارکت والدین (۰/۷۸) بر انگیزه پیشرفت تحصیلی است. این متغیر در مجموع ۰/۷۸ درصد از واریانس انگیزه پیشرفت تحصیلی را تبیین می کند.

جدول ۵: اثرات مستقیم و غیر مستقیم

متغیرها	اثرات مستقیم	اثرات غیر مستقیم	اثرات کل
اثر انتظارات معلمان بر انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان	-	-	-
اثر انتظارات معلمان بر انتظارات والدین	۰/۵۱	-	۰/۵۱
اثر انتظارات معلمان بر مشارکت والدین	۰/۵۴	۰/۲۴	۰/۷۸
اثر انتظارات والدین بر انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان	-	-	-
اثر مشارکت والدین بر انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان	۰/۲۷	-	۰/۲۷

جدول ۶: مسیرهای آزمون شده در تحلیل مسیر

متغیرها	ضریب	t	سطح معناداری	نتیجه آزمون فرضیه
اثر انتظارات معلمان بر انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان	۰/۱۰	۱/۶۷	۰/۷۱	رد
اثر انتظارات معلمان بر انتظارات والدین	۰/۵۱	۷/۰۹	۰/۰۰	تأیید
اثر انتظارات معلمان بر مشارکت والدین	۰/۵۴	۴/۲۲	۰/۰۰	تأیید
اثر انتظارات والدین بر انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان	۰/۱۶	۱/۵۹	۰/۷۸	رد
اثر مشارکت والدین بر انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان	۰/۲۷	۴/۶۰	۰/۰۰	تأیید

شکل ۲: مدل آزمون شده تحقیق (آزمون تی)

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش نشان داد که اثر مستقیم انتظارات معلمان بر روی انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مثبت و معنادار نیست، ولی اثر مستقیم انتظارات معلمان بر روی انتظارات والدین

مثبت و معنادار است. همچنین اثر مستقیم انتظارات معلمان بر روی مشارکت والدین مثبت و معنادار است. از دیگر نتایج تجزیه و تحلیل فرضیه‌های پژوهش اثر غیر مستقیم انتظارات معلمان بر انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان با میانجی‌گری مشارکت والدین بود. در واقع اثرات مشاهده شده بیان‌کننده رابطه مثبت و معنادار میان انتظارات معلمان، انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، انتظارات والدین و مشارکت والدین است. اگرچه قبلاً در بررسی پژوهش‌های گذشته پژوهشی مشاهده نشد که با این ساختار کار شده باشد و این امر امکان مقایسه را با پژوهش‌های گذشته دچار مشکل می‌کند، ولی می‌توان نتایج پژوهش حاضر را با نتایج پژوهش‌های توسنون (۲۰۱۳)، گرل نیک (۲۰۱۶)، تایلر (۱۹۹۵)، تحقیقات گنزالس (۲۰۰۲، ۲۰۰۶)، لی (۱۹۸۷)، نولن^۲ (۲۰۰۲) همسو دانست.

تحقیق لی (۱۹۸۷) نشان می‌دهد که انتظارات معلمان اثر مستقیم و معناداری بر تلاش دانش‌آموزان ندارد و این تحقیق همچنین نشان می‌دهد که انتظارات والدین اثر مستقیم و معناداری بر تلاش دانش‌آموزان ندارد. علاوه بر آن، پژوهش لی (۱۹۸۷) نشان می‌دهد مشارکت والدین اثر مستقیم و معناداری بر تلاش دانش‌آموزان دارد. تحقیق نولن (۲۰۰۲) نشان می‌دهد که انتظارات معلمان بر انتظارات والدین اثر مستقیم دارد، ولی انتظارات معلمان با انتظارات دانش‌آموزان رابطه مستقیم و معناداری ندارد.

پژوهش تایلر (۱۹۹۵) نشان می‌دهد که انتظارات والدین پیش‌بینی‌کننده معنادار موفقیت‌های تحصیلی نیست. تحقیقات گنزالس (۲۰۰۲، ۲۰۰۶) نشان می‌دهند که مشارکت والدین بر انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان مؤثر است و تحقیق توسنون (۲۰۱۳) و گر نیک (۲۰۱۶) نشان داد که بین مشارکت والدین با انگیزه پیشرفت تحصیلی رابطه وجود دارد.

طبق مدل کلی لی (۱۹۸۷) عوامل خانوادگی از جمله سوابق و ویژگی‌های اجتماعی و اقتصادی خانواده باعث افزایش مشارکت والدین در مدرسه می‌شود و مشارکت والدین به عنوان یک مکانیزم نیز به نوبه بر نگرش‌های و رفتارهای دانش‌آموزان اثر می‌گذارد و از این طریق انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان را افزایش می‌دهد و افزایش مشارکت والدین در مدرسه باعث می‌شود که دانش‌آموزان نگرش‌های مثبت به مدرسه و یادگیری داشته باشند و این امر

هم انگیزه پیشرفت تحصیلی آن‌ها را افزایش می‌دهد (لی، ۱۹۸۷: ۵۲) در تبیین روابط می‌توان چنین استنباط کرد که شرایط حمایتی و روابط بین فردی برای ایجاد و حفظ انگیزه دورنی لازم است. ایجاد رابطه خوب در بین دانش‌آموزان حس تعلق به مدرسه را افزایش می‌دهد و حس تعلق نیز به عنوان یک منبع قدرتمند انگیزشی محسوب می‌شود. تحقیقات زیادی نشان داده‌اند که روابط اجتماعی مثبت و حمایتی با جهت‌گیری‌های انگیزشی انطباقی با مدرسه رابطه دارد (کنتلی^۱، ۲۰۰۵، ۱۱). علاوه بر آن، تحقیقات در مدارس ابتدایی و راهنمایی نشان داده‌اند که حمایت و توجه معلمان، والدین و همکلاسی‌ها بر انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان اثر می‌گذارد. به عبارت دیگر محیط اجتماعی می‌تواند با ارائه حمایت و تأمین نیازها به عنوان حامی و ایجادکننده انگیزه درونی عمل کند یا با عدم حمایت و عدم ارضای دانش‌آموزان به عنوان یک مانع عمل کند؛ از جمله مهم‌ترین عناصر محیط اجتماعی دانش‌آموزان، مدرسه و خانه است که در این دو محیط انتظارات و مشارکت والدین و معلمان از عناصر اصلی هستند. کنتلی (۲۰۰۵) به رابطه بین حمایت از سوی معلمان، والدین و همکلاسی‌ها با انگیزه دانش‌آموزان دست یافت. کیفیت حمایت در روابط بین فردی مهم‌ترین پیش‌بینی‌کننده انگیزه پیشرفت تحصیلی است (کنتلی، ۲۰۰۵، ۱۱).

شواهد و مدارک زیادی نشان می‌دهند که ماهیت و کیفیت تعامل معلمان در ایجاد انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان نقش اصلی و محوری دارد. معلمان اثربخش معمولاً روابط و تعاملات خود را با دانش‌آموزانشان افزایش می‌دهند تا از این طریق از لحاظ عاطفی، احساسی و اعتماد با دانش‌آموزان نزدیک باشد و این امر نیز در افزایش انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان مؤثر است. نظریه‌های رایج در این زمینه معمولاً از رویکردهای علی اقتباس کرده‌اند که از جمله نظریه‌های دلبستگی و مدل‌های حمایت اجتماعی و نیز نظریه استقلال اشاره کرد. این نظریه کیفیت عاطفی رابطه دانش‌آموزان و معلم را به عنوان محور اصلی انگیزش دانش‌آموزان در نظر گرفته‌اند (ونسل^۲ و ویگفیلد و میلی، ۲۰۰۹، ۳۰۱)

به طور کلی زمانی که دانش‌آموزان با والدین و معلمان خود رابطه حمایتی خوب داشته باشند در این صورت انتظارات آن‌ها را جذب و در درون خودشان نهادینه می‌کنند؛ لذا در این صورت بر

-
1. Cantley
  2. Wentzel, Wigfield & Miele

اساس انتظارات و اهداف آن‌ها عمل می‌کنند، ولی اگر رابطه دانش‌آموزان با والدین و معلمان خود خشن و غیرحمایتی باشد در این صورت دانش‌آموزان انتظارات و اهداف آن‌ها را قبول نمی‌کنند و مطابق با این انتظارات رفتار نمی‌کنند. بنابراین، در خانه و مدرسه باید دانش‌آموزان هم حمایت علمی و هم حمایت انگیزشی از سوی والدین و معلمان خود دریافت کنند.

به طور کلی والدین نقش مهمی در یادگیری و انگیزشی کودکان خود دارند، علاوه بر آن، مشارکت والدین در مدرسه و در امر آموزش از قبیل کمک به انجام تکالیف، حضور در برنامه‌های مدرسه، مشارکت در فعالیت‌های فوق برنامه، باعث افزایش تلاش دانش‌آموزان و پیشرفت تحصیلی آن‌ها می‌شود (کنتلی، ۲۰۰۵: ۱۲).

علاوه بر آن مشارکت والدین نیز با روش‌هایی پیشرفت تحصیلی را افزایش می‌دهد. نتایج حاصل از این تحقیق نتایج تحقیقات قبلی در زمینه رابطه مشارکت والدین و عملکرد دانش‌آموزان را تأیید کرد. زیرا در تحقیقات نشان داده شده بود که پیشرفت تحصیلی دانش‌آموز به نوع مشارکت والدین بستگی دارد (مائو، ۱۹۹۷) تحقیقات قبلی همچنین نشان دادند که نوع مشارکت والدین - بررسی و کنترل تکلیف دانش‌آموزان کمک به تکالیف دانش‌آموزان و فعالیت‌های مربوط به غیر آموزشی محدود کننده (فعالیت‌های غیر آموزشی بازدارنده) - با پیشرفت دانش‌آموزانی رابطه دارد که احتمال دارد عملکرد خوبی داشته باشند (مائو، ۱۹۹۷). در این پژوهش رابطه بین مشارکت والدین و هدف‌گرایی عملکردی بررسی شد.

پیشنهاد می‌شود که مدیران، مشارکت والدین را افزایش دهند و از آن‌ها بخواهند تا در مدرسه مشارکت بیشتری داشته باشند تا از این طریق بتوانند انگیزه تحصیلی فرزندانشان را افزایش دهند. شناخت و توجه بیشتر به مشارکت والدین در مدارس به شکل‌گیری انگیزه پیشرفت تحصیلی در میان دانش‌آموزان منجر می‌شود، مدیران می‌توانند اثربخشی مدارس خود را افزایش دهند. بنابراین، شایسته است که به انتظارات معلمان و مشارکت والدین در مدارس توجه شود. در نتیجه چنین توجهی، در مدارس، بستر و محیطی فراهم می‌شود که دانش‌آموزان با توانایی و انگیزه بیشتر از حد معمول در مدارس حضور داشته باشند و بیشتر وقت خود صرف خواندن درس‌ها خواهند کرد.

این تحقیق مانند هر تحقیق زمینه‌یابی دیگری، توصیفی بود و رابطه‌ی علی بین متغیرهای تحقیق را تأیید نمی‌کند و اینکه این تحقیق به دبیرستان‌های شهر ارومیه (مقطع متوسطه پایه سوم رشته ریاضی و تجربی) محدود است، بنابراین، امکان تعمیم نتایج به دیگر دبیرستان‌های کشور وجود ندارد.

منابع

- رشید، خسرو، ذاکری، علیرضا، سلحشوری، احمد و کردنوقابی، رسول (۱۳۹۱). انگیزه تحصیلی دانش آموزان دوره متوسطه در رابطه با عوامل محیطی، نشریه علمی پژوهشی فناوری آموزش، ۷(۲): ۹۹-۱۰۸.
- رضانعی، عباسعلی، هدایتی، سیدپوریا، فرجی، عبیداله، خمسایبی مریم و حیدری مکر، محسن (۱۳۸۹). بررسی میزان انگیزه تحصیلی و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی زابل، فصلنامه علمی پژوهشی رستمینه، دانشگاه علوم پزشکی زابل، ۲(۳): ۱۱-۱۹.
- زنجانی زاده، هما، دانایی سیج، مجید و سلیمی نژاد، مهدی (۱۳۹۰). بررسی میزان مشارکت خانواده‌ها در مدارس استان خراسان رضوی و عوامل مؤثر بر آن، جامعه شناسی آموزش و پرورش، ۱(۱): ۷۱-۱۰۱.
- مولوی، پرویز، رستمی، خلیل، فدایی نائینی، علیرضا، محمدنیا، حسین و رسول زاده، بهزاد (۱۳۸۶). بررسی عوامل مؤثر در کاهش انگیزه تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اردبیل، مجله علمی سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران، ۲۵(۱): ۵۸-۵۳.
- Beerenwinkel, A., & von Arx, M. (2016). Constructivism in Practice: an Exploratory Study of Teaching Patterns and Student Motivation in Physics Classrooms in Finland, Germany and Switzerland. *Research in Science Education*, 1-19.
- Bowen, G., Hopson, L, Rose, R., & Glennie, E. (2012). Students' perceived parental school behavior expectations and their academic performance: A longitudinal analysis. *Family Relations*, 61, 175-191.
- Bowen, G., Rose, R., Powers, J., & Glennie, E. (2008). The joint effects of neighborhoods, peers, families on changes in the school success of middle school students. *Family Relations*, 57, 504-516.
- Bryan, R. R., Glynn, S. M., & Kittleson, J. M. (2011). Motivation, achievement, and advanced placement intent of high school students learning science. *Science Education*, 95(6), 1049-1065.
- Cantley, C. (2005). Predicting Academic Intrinsic Motivation: The Role of Parents, Teachers, and Child Factors. *Dissertation Abstracts International*. 66, 11.
- Davis-Kean, P. (2005). The influence of parent education and family income on child achievement: The indirect role of parental expectations and the home environment. *Journal of Family Psychology*, 19, 294-304.
- Gonzalez, A. & Wolters, C. (2006). The relation between perceived parenting practices and achievement motivation in mathematics. *Journal of Research in Childhood Education*, 21:203-217.

- Gonzalez, A., Holbein, M., & Quilter, S. (2002). High school students' goal orientations and their relationship to perceived parenting styles. *Contemporary Educational Psychology, 27*: 450-470.
- Grolnick, W. S. (2016). *Parental Involvement and children's academic motivation and achievement. in building autonomous learners* (pp. 169-183). Springer Singapore.
- Hoge, D., Smit, E. & Crist, J. (1997). Four family process factors predicting academic achievement in sixth and seventh grade. *Educational Research Quarterly, 21*, 27.
- Hruda, L.Z., Anderman, E., Anderman, L., Freeman, K.E., Gheen, M., Kaplan, A., Kumar, R., Middleton, M.J., Nelson, J., Roeser, R. & Urdan, T. (2000). Manual for the Patterns of Adaptive Learning Scales: Univeristy of Michigan.
- Kuperminc, G.P. Darnell, A.J. & Alvarez-Jimenez, A. (2008). parent involvement in the academic adjustment of Latino middle and high school youth: Teacher expectations and school belonging as mediators. *Journal of Adolescence, 31*, 469-483.
- Lee, J. O. (1987). *A path analytical approach to parents and teacher expectation effects on achievement for middle school students*. [ph. D thesis]. Iowa State University.
- Marrero, A. F. (2015). *Dominican parents involvement in children's academic achievement and motivation* (Doctoral dissertation, SAGE GRADUATE SCHOOL).
- Mau, W. (1997). Parental influences on the high school students' academic achievement: A comparison of Asian immigrants, Asian Americans, and White Americans. *Psychology in the Schools, 34*: 267-277.
- Nolen, A. L. (2002). *A predictive model for high school academic expectations: Factors influencing adolescents, their parents, and their teachers*[ph. D thesis]. Baylor University.
- Ricard, N. C. & Pelletier, L. G. (2016). *Dropping out of high school: The role of parent and teacher self-determination support, reciprocal friendships and academic motivation*. Contemporary Educational Psychology.
- Ryan, R. & Deci, E. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology, 25*, 54-67.
- Seyfried, S. F. & Chung, I. J. (2002). Parent involvement as parental monitoring of student motivation and parent expectations predicting later achievement among African American and European American middle school age students. *Journal of Ethnic and Cultural Diversity in Social Work, 11*(1-2), 109-131.
- Sheldon, S. B. & Epstein, J. L. (2007). *Parent survey on family and community involvement in the elementary and middle grades*. Baltimore: Center on School, Family, and Community Partnerships, Johns Hopkins University.
- Taylor, L.C., Hinton, I.D. & Wilson, M.N. (1995). Parental influences on academic performance in African-American students. *Journal of Child and Family Studies, 4*: 293-302.

- Toston, LaShonda(2013). *Home and school factors and their influence on students' academic goal orientation and motivation*. [ph. D thesis]. University of Southern California.
- Weinstein, R. & Middlestadt, S. (1979). Student perceptions of teacher interactions with male high and low achievers. *Journal of Educational Psychology*, 71, 421-431.
- Woolley, M.E., Kol, K.L. & Bowen, G.L. (2009). The social context of school success for Latino middle school students: Direct and indirect influences of teachers, family, and friends. *The Journal of Early Adolescence*, 29, 43-70.
- Yamamoto, Y. & Holloway, S. (2010). Parental expectations and children's academic performance in sociocultural context. *Educational Psychology Review*, 22, 189-214.
- Zhan, M. (2006). Assets, parental expectations and involvement and children's educational performance. *Children and Youth Services Review*, 28, 961-975.
- Wentzel, K., Wigfield, A., & Miele, D. (Eds.). (2009). *Handbook of motivation at school*. Routledge. pp.459-477.

The Relationship of Teachers' Expectations and Students' Academic Achievement: the Mediating Role of Parents' Expectations and Parental Involvement

---

Rahim Shirazi Zavaregh¹

PhD student of Educational Administration, Urmia Universtiy, Urmia, Iran

Behnaz Mohajeran

Associate professor, Faculty of Education, Urmia Universtiy, Urmia, Iran

Alireza Ghaleei

Associate professor, Faculty of Education, Urmia University, Urmia, Iran

Abstract:

The aim of this study was to explore the mediating role of parents' expectations and parents' involvement in the relationship between teachers' expectations and academic motivation among the third-grade students in West Azerbaijan Province (1394-95). The study was a descriptive survey. Out of 34 schools, 8 boys' high schools and 8 girls' high school were randomly selected. From these schools, a total of 16 classes were selected using cluster random sampling. Finally, out of the 16 classes, 355 students (200 boys, and 155 girls) were selected as the sample of the study. To test the research hypothesis Pearson correlation and multiple regression methods were used using SPSS software and LISREL package. The findings showed that parental involvement mediated the relationship between teachers' expectations and students' academic achievement, while parental expectations had no mediating role.

Keywords: Academic motivation, Parent expectations, Parent involvement